

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Vad är en lägenhet på Jungfrustigen värd – en kropp, en själ, ett författarskap?

Perera, Ylva

Published in:
Hufvudstadsbladet

Published: 20/08/2021

Document Version
Accepted author manuscript

Document License
Publisher rights policy

[Link to publication](#)

Please cite the original version:

Perera, Y. (2021). Vad är en lägenhet på Jungfrustigen värd – en kropp, en själ, ett författarskap? Recension av Kaj Korkea-ahos roman *Röda rummet*. *Hufvudstadsbladet*. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202201148680>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Kaj Korkea-aho
Röda rummet
Förlaget M 2021

Om att bokstavligen vilja äga drömmen om sig själv

Kaj Korkea-ahos fjärde vuxenroman kretsar kring ett olycksbådande ackord och en lägenhet på Jungfrustigen i Helsingfors. Det ligger väldigt nära respektive huvudingredienser i två av fjolårets mest upplyfta finlandssvenska romaner: Kjell Westös *Tritonus* och Philip Teirs *Jungfrustigen*. En slump, givetvis, böcker tar ju länge att skriva, men uppenbarligen intresserar klassisk musik och bostadsfrågor våra manliga huvudstadsförfattare just nu.

I *Röda rummet* fungerar musiktemat mest som skådeplats och metaforbank – den namnlösa jagberättaren är utöver författare även oboist till yrket, och musiken är ett konstant jämförelseobjekt, men utforskas inte i egen rätt. Bostadstemat går däremot som en nerv genom hela romanen, både som symbol och faktiskt objekt.

Snillrik premiss

Premissen för boken är kittlande och snillrikt uttänkt. Jagberättaren har nyss undflytt en destruktiv parrelation och befinner sig i miserabelt skick på sin pappas soffa i Vanda. Som ett försök att betvinga kaoset blir han besatt av tanken på att köpa en lägenhet i Helsingfors, men saknar tillräckliga ekonomiska medel. På fyllan sätter han in en annons i Hbl där han efterlyser att få köpa en lägenhet för "ett bra pris" i utbyte mot att skriva en roman åt säljaren. Till sin förvåning får han svar av en excentrisk man vid namn Aimo Kangas som erbjuder en drömlägenhet i förnäma Ulrikasborg.

Varningsklockor ringer, men snart har jagberättaren nästlat in sig i Kangas vardag och dennes oklara relation till sin unga assistent Emmanuel, samt i försöket att skapa litteratur utgående från Kangas livshistoria. Det är en berättelse om längtan efter underkastelse, om gränserna mellan bödel och frälsare i Helsingfors dolda sadomasochism-värld. Kangas vill kalla boken *Röda rummet*, efter en plats där män under flera decennier samlats för att dra just dessa dynamiker till sin spets. Det rör sig alltså om ett rätt annorlunda rum än i den Strindbergroman som boken anspråksfullt lånat sin titel av, men tematiska släktskap finns i och med att bägge romaner kretsar kring manliga världar och undersöker frågor om konst, idealism och ekonomiska realiteter.

”Att göra konst är människans trotsiga sätt att visa världen sitt oberoende”, konstaterar Kangas i en av sina monologer som utgör stora delar av romanbygget. Men vad händer då när man försöker skapa konst åt någon annan, någon man står i en ekonomisk beroendeställning till? För romanens jagberättare blir uppdraget inget enkelt spökskrivande, utan något som på ett grundläggande plan prövar hans integritet.

Folkbildning och frihetsfrågor

Korkea-aho tar både lust och smärta på allvar och bjuder på ett välskrivet spektrum av manlig homosexualitet, från sårbar intimitet och akrobatiska möten i nattklubbers toalettbås till ångestladdade besök på könssjukdomskliniker. Sadosochism-tematiken undersöks både köttsligt och existentiellt med en befriande djärvhet, även om vissa spår – som jämförelsen mellan underkastelsens roll i BDSM-sex och religionsutövning – hade vunnit på mindre slängig utläggning och mer undersökande gestaltning. (För den intresserade kan nämnas att svenska Wera von Essens fjolårsroman *Våld och nära samtal* borrar i den tematiken.)

Vissa partier av *Röda rummet* fungerar närmast som upprättelseyrkande folkbildning kring sadosochism, men boken landar inte i enkla svar. Snarare ställer den angelägna frågor om fantasier och frihet, och skildrar hur även underkastelse kan bli en missbrukande maktutövning. Trots att texten till stora delar utgörs av idédrivna monologer skapas ett thrilleraktigt sug som får mig att andlöst vända blad på blad. Överlag har Korkea-aho arbetat sig mot ett tätare och elegantare uttryck. Det är endast då romanpersonerna emellanåt pratar i extremt uttänka bilder och får beröm för dem av jagberättaren – vilket sker flera gånger, bl.a. när Jesus används som symbol för olycklig kärlek – som jag kastas ur texten. Inte för att bilden är dålig, utan för att det känns som att texten berömmar sig själv.

Konst till kapital

Ett annat aber är att jagberättarens bästis Lotta aldrig riktigt blir något annat än en funktion (ett öde hon dessvärre delar med merparten av kvinnorna i Korkea-ahos litterära produktion). Däremot är dynamiken mellan romanens tre manliga huvudkaraktärer fängslande. Vi får följa hur jagberättaren tappar bort sina konturer mer och mer, allt för att få kalla en lägenhet på Jungfrustigen sin. Det kan inte bara handla om tak över huvudet eller en statussymbol. Snarare läser jag det som en längtan efter att bokstavligt talat äga drömmen om den han skulle vilja vara. Romanen undersöker vad den längtan, och det pris han är villig att betala, gör med honom. Om konst kan omvandlas till kapital utan att korrumpiera en ända inpå kroppen.

Frågorna bränner boken ut, men på slutet uppstår en viss diskrepans rent berättartekniskt när spänningen som skickligt matats på inte riktigt får någon utdelning. Detaljer som framställts som mystiska neutraliseras, eller lämnas utan förklaring. Tematiskt finns det absolut en poäng med avförtrollningen eftersom boken kan sägas handla om att lära sig sluta leva i (speciellt andras) fantasier, men som läsare lämnas jag ändå lite otillfredsställd.

Fast det kanske är meningen. Även läsaren får härmed fantisera själv. Lyckligtvis väcker *Röda rummet* många tankar att ta avstamp från.

Ylva Perera